

ვახტანგ ჯავახიძე

ისევ გალაკტიონი

ინტერმედიები „უცნობის“ მეშვიდე გამოცემისათვის

აბა, აბარა, აჰანდა!

1977 წელს რევაზ თვარაძემ „გალაკტიონის ერთი ჭირისუფალი“ მიწოდა. არადა, 1977 წელს ჩაფიქრებულიც კი არ მქონდა, გალაკტიონზე წიგნი დამეწერა.

რევაზ თვარაძემ თითქოს შემანერა.

გალაკტიონს მეგობარი არ ჰყავდა და, აი, 1983 წლიდან მე გადავწყვიტე, ეს ხარვეზი გამოემსწორებინა გალაკტიონის გარდაცვალების შემდეგ: აგერ, ოცდათექვსმეტი გრძელი წელიწადია, ვაქებ, ვეფერები, ვიცავ და ვამართლებ.

იგივე რევაზ თვარაძე თავის უალრესად საინტერესო წიგნში „ლეგენდა გალაკტიონის ცხოვრებისა“ აღნიშნავს:

— რამდენადაც უზადო და ელვარეა მისი ლექსები, იმდენად უფერული და უღიმღამოა პროზაული სტრიქონები... არც კი გინდათ ირწმუნოთ, რომ გალაკტიონ ტაბიძის კალამს ეკუთვნის ეს უნიათო, უნუგეშოდ მოსაწყენი ქმნილებები — პროზა ამ სიტყვის ყველაზე ცუდი გაგებით. სულ რამდენიმე დღიური და ჩანაწერია დიდი შემოქმედის ნიჭით აღბეჭდილი. დანარჩენისგან ღმერთმა დაგიფაროთ.

მე არსებითად არ დავეთანხმე უფერულსა და უღიმღამოს, უნიათოსა და უნუგეშოდ მოსაწყენს და ტრადიციული ლეგენდა გამახსენდა: ერთხელ მაცხოვარი თავის მოწაფეებთან ერთად მიდიოდა. გზაზე ცხენის ლეში ეგდო. გამვლელები ზიზლით არიდებდნენ თვალს და შორიდან უვლიდნენ. მაცხოვარი ახლოს მივიდა და მოწაფეებს უთხრა:

— შეხედეთ, შეხედეთ, რა ლამაზი კბილები აქვს!

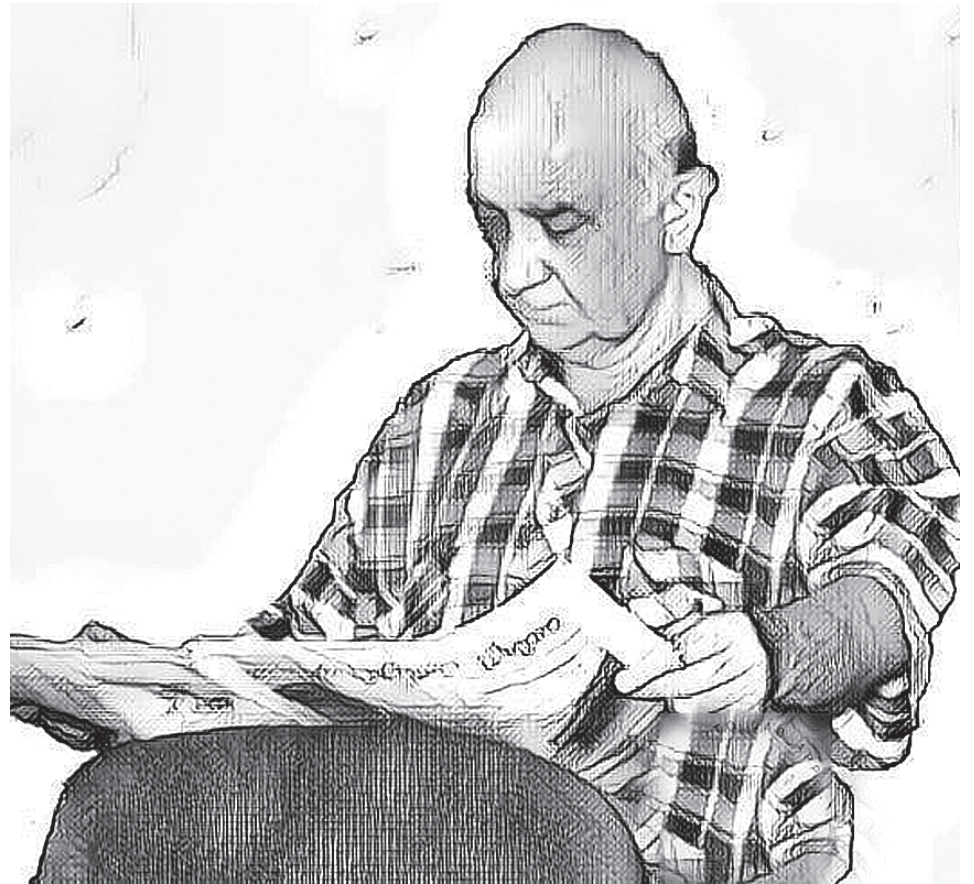
— კბილი კბილისა წილ! — ასე დამოძღვრა აგრეთვე იმავე მაცხოვარმა იგივე მოწაფენი.

— ჩავაცვივდები კბილებით კოსმოსს. — ეს თვითონ გალაკტიონია.

გალაკტიონის პროზაულმა ტექსტებმა თორმეტი ტომი შეადგინეს და ეს ჯერ კიდევ არ გახლავთ სრული კრებული. როგორც ზღვათა და ოკეანეთა სიღრმეები გვიმაღავენ უძვირფასეს მარგალიტებს, ისე და კიდევ უფრო ხელმისაწვდომადაა გაფანტული და ჩაძირული გალაკტიონის ნაწერებსა და ჩანაწერებში მაღალი პოეზიითა და ფარული ფაქტებით დანაღმული მოულოდნელობანი, რომლებიც მომავალშიც კიდევ და კიდევ მრავალსიურპრის შემოგვთავაზებენ, ვინაიდან ისინი თანდათან გვიმხელენ ნიღბოსანი და გაუცხოებული სულის უწვრილმანეს საიდუმლოებებს და თანამიმდევრობით ამცირებენ იმ უამრავი კითხვის ნიშნების რიცხვს, რომლებიც გალაკტიონის მარტოობამ და თვითმკვლელობამ დაგვიტოვა.

ამიტომაც არა და არ მომწყინდა ეს „უნუგეშოდ მოსაწყენი“, აზარტული თამაშით ჩამითრია და აგე, აგერა, აჰანდე: ოცდათექვსმეტი წლის შემდეგ დამიდასტურა: 1935 წლის 29 ივნისს საქართველოს დევნილმა მთავრობამ გალაკტიონს პარიზში დარჩენა შესთავაზა და გალაკტიონმა უარი განაცხადა.

II-III

ბესიკ ხარანაული

ერთხელ მე და დათო...

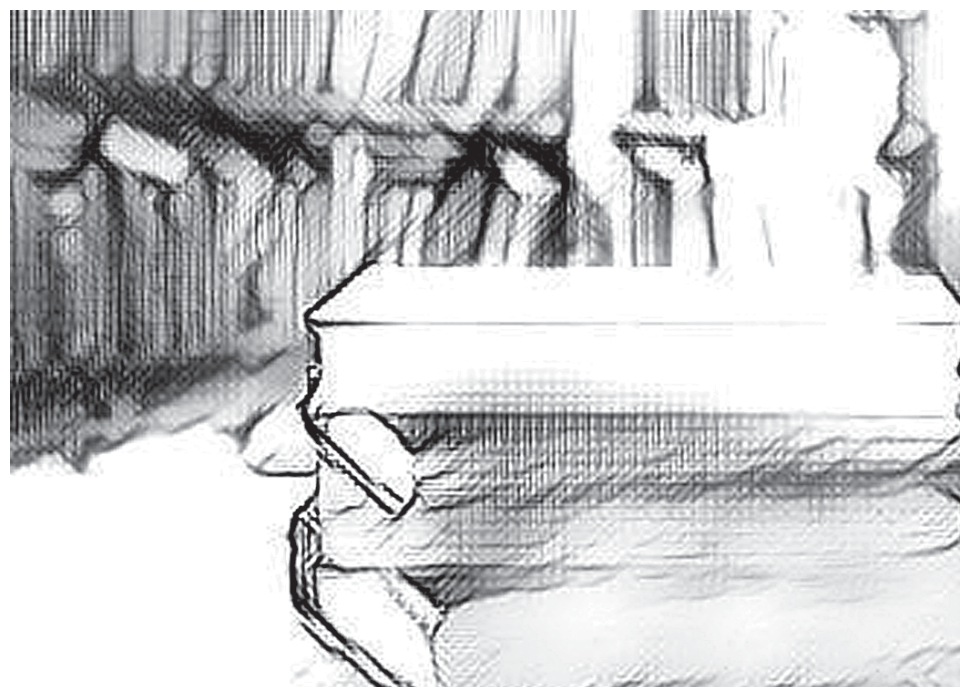
სადაც ორი ადამიანია, ულხინს იქ შემთხვევას...
აღების ღამეს, კვირა ღამეს, მესტუმრა დათო.
შევყარეთ ბუხრის ნაცარში შვიდიოდ კვერცხი,
რომ იმითი დაგვემარხულა
და, გავაბით ტკბილი ბაასი.
ხორციც გვექონდა, ერბო, ყველი,
მაგრამ, უთუოდ, კვერცხით უნდა დაგვემარხულა.
ვფიქრობდით, მალე გამზადდებოდა, შევჭამდით და დავიძინებდით.

პოეზია მარტო ქართული არ არის, არც მარტო ოცი საუკუნისა:
შვიდმა კვირამ ისე გაიარა ამ ჩვენს ბაასში,
რომ, როცა გათენდა და დაიძახეს „ქრისტე აღდგაო!“, — გაგვეცინა,
შვიდმა კვირამ გაიარა და ჩვენ ვერ გავიგეთ...

კვერცხები ისევ ნაცარში ეწყო,
„ქრისტე აღდგაო!“ — ხალხი ხარობდა.
ჩვენ კი გვიკვირდა,
ხან ერთმანეთს შევხედავდით,
ხან გარეთ ხმებს მივყურებდით, — ეს რა მოხდაო?
შვიდმა კვირამ გაიარა და ჩვენ ვერ გავიგეთ...

აი, ასეთი, პოეზიის მოამური ხალხი ვიყავით.

IV-VII

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

ბესიკ
ხარანაული

ყრმაო...

1

— აჰა, მოგიჭრი ჯოხს, წამო, ვიაროთ,
ლაპარაკით გზა გავახანოთ.
ჩემზე ჭკვიანი არც მე ვარ და,
ნურც შენ იქნები შენს თავზე ჭკვიანი,
— ეს გავგასწორებს.
ასეთი წესი რომ გვექნება,
მშვიდად ვივლით.
არც სავსე ვარგა ადამიანი, არც ნაკლები.
სავსე დაგელვრება, ფეხებს დაგისველებს,
ნაკლები კი ყანყალით გაგტანჯავს.
კარგი ვთქვათ და კარგი ვიხსენოთ, ეს შეგვინახავს.
თუ მე მნახე პათეტიური, შენ იყავი ირონიული,
ეს შეგვინარჩუნებს კეთილგანწყობას
და არ დაგვაშორებს.
თუ მე ბევრი დავინახე, შენ იყავი ნაკლებგამრჩევი.
ჩვენ-ჩვენს ნიჭებს, რაც თან გვახლავს,
ნურც დავმაღავთ, ნურც გამოვაჩინოთ.
სასწორის თეფშებზე ვიჭიკნებთ:
ადამიანები ვართ და არა ნაკლის მწონავები.

— აჰა, მოგიჭერი ჯოხი,
აქეთ თხილები იცის გზის ნაპირებზე.
ტყე ტყეა, მაგრამ აბა მოატარე თვალების ფუნჯი, —
იგრძნობ, რამდენად იქ აღმოჩნდები...
— აჰა, გაიხედე, ხე ქერქს იცვლის, ჩვენ კი ტანსაცმელს.
ყველაფერი სიშიშვლით არის შემოსილი,
ჩვენ კი სამოსით.

— აჰა, გზაზე მდინარე მოგვეყვება,
ჩაარჭე ჯოხი და გადაეველე.
ჭრელი ძროხების ნახირი ძოვს,
ძაღვები არ მიგვაკარებენ.
— აჰა, შემოვსხედეთ ჯოხებზე, უნდა გავჭენდეთ,
სოფელია, ხალხი მიგჯუფულა, მტვერი მივაშალოთ,
რაკი ნისლი არ შეგვიძლია.
— აჰა, ზღვა გვაქვს გადასალახი, დავედროთ ჯოხებს.
— აჰა, ცამდე აშვერილა დიდი ქალაქი,
ქუჩაში არ გავგატარებენ,
თავზე მოვექცეთ, ადრე ჩიტის საფრენი ერქვა.

სინამდვილე
ოთხმოცი წლის კაცსაც ისევე უფარავს წარსულს,
როგორც რომ რვისას,
არ აშენდა კაცში მებადურნი,
რომ შევიდეს და სტყორცნოს ბადეები.
შერჩევით ვერ შეხვალ წარსულში,
ისე არაა, რომ ცალკე კალმახი იყოს, ცალკე ღორჯო.
ადამიანს არც ერთი ასაკი არ იმახსოვრებს,
არც ერთი ასაკისთვის არაა კაცი გამონაკლისი.

როგორ უნდა შეხვიდე წარსულში?
— თხზვით, სხვით აბა, რითი!
მარტო სიტყვაშია კაცი, ნახატში კი მისი მსგავსება!
გინდა ორმოების მთხრელი იყოს,
მსგავსებით ამოდის თავის ასაკიდან,
ნანერში კი ერთი არის, სხვადასხვა ტყავით.
ადამიანი ერთს აირჩევს მთელი წარსულიდან,
იმ ერთიდან მიჰყვება ძაფებს.

აჰა, დავეჭიდე და გამოვდგი გარეთ სახლი.
გავაჩინე დედაჩემი, ბებოჩემი, ჩემი თავი,
ესენია ჩემი წარსული,
დანარჩენი ისეა, როგორც მეორე ოთახი — სახლში.
ტახტი იქ არ დგას.

ასე, ჩემსავით
ყოველ დილას სიცოცხლისგან გაკვირვებული,
ძნელია იყოს,
ძნელად, რომ მერე აღარაფერი არ აკვირვებდეს,
ტაშტის ყირაც კი.
კარგად რომ ხარ, მეორე ნუთია ძნელი.

2

ყრმაო,
მე და დედაჩემი მიწიერით სულ ვტყუვდებოდით.
არადა პურზე და ნყალზე ვიყავით,
რაც პირველი მიწიერია.
მაგრამ მიწიერით სულ ვტყუვდებოდით.
ეტყობა, მეტი გვერია
ნავთი და ნალვერდალი მიითური წინაპარისა,
რომელიც ფარულშია, საქონლის ფშვინვასავით.

— არ შეიძლება უკეთესი ყავა ვსვა?
— არ შეიძლება!
გემო არ არის შენი საქმე.

3

ჭიხვინით ჩაიგრიალეს ყელში
ნალამური წყლის აესულეებმა,
კვიციებით თავის ნებაზე...

ძირს დავარდნილი თაფლიანი პური აღარ გამოდგება,
ტყუილად დაჰყურებ.
თვალი, ერთ გახედვაზე ისე დაიხუნძლება,
შველა დასჭირდება,
ყური იფართოებს ორმოს, რომ ხმები ჩატიოს...
უმცირესი სიტყვიერებაშილა შესაძლებელი.

თვალმა შვა შური და ყურმა ჯიბრი.
ისტორია ითხრობს,
რომ შური და ჯიბრი მირონსაც ვერ დაუჭერია,
და-ძმა, ცოლ-ქმარი, მამა-შვილი — ყველა ორი
ამ წესსა მონებს.
ბევრს ემორჩილება ადამიანი, რაც არ ახარებს,
ადამ და ევამ სხვა თავის გვერდით არ დაიხატეს,
თითქოს იყვნენ ბოგანოები.

— აგე, ქალებმა მთა გახვრიტეს, ჩემსკენ ყურებით,
რომ ვიჯექ ხის ძირს
და ერთი ფერის წინდებს ვარჩევდი,
რომ სხვადასხვით ქალებთან მეანცა —
იცოდე, ყრმაო, ქალი უთუოდ შეგენევა,
თუ გულს მოუგებ.
მიტომაც, მთელი ღამე კართან მისხედან,
რადგან მხოლოდ ჩურჩულისა სწამთ.

იცოდე, ყრმაო, ქალს არასდროს არ მიეძალო,
თანაბარი ძალით შეები,
ჭარბი თუ გაქვს, მტერი იშოვე.

იცოდე, ყრმაო,
ქალს თუ სურვილი აქვს,
ჯარში რომ იყო, ყაზარმაში რომ გეძინოს,
გადმოაბოტებს საწოლებს და შემოგინევა —
შინ მოპარულ არყიან მინას თან მოიყოლებს
და ჩაიძინებთ ვარდებივით, ვიდრე მზე გამხელთ.
მე კი, ყრმაო,
რალა დროს ჩემი ქალია, ყრმაო,
რალა დროს სითბოა, ჩემთვის, ყრმაო,
ჩემს კედლებში ქარიც ხმასავით ატანს,
და თოვლსაც შემომამლის მკლავზე მინოლილს,
რომ მიხილოს დილას ჭაღრიანი, —
სადა ვპოვებ ამ ყინვაში ქალს,
აგურივით ცხელი რომ იყოს.

ხალხი თავის შიგნით არ შეგახედებს,
შენსას კი გაიტანს —
იცის, კაცის ბედი გარეთ რომ წყდება.
წინათ ბევრი მხნე ხმა იყო,
შენი თუ არ გქონდა, სხვისას გაიგებდი,
წინათ ცარიელი დახლები იყო, ეხლა სავსეა,
მხნე ხმა კი არა აქვთ.

ვერც ერთ კაცს ვერ აღწერს დახასიათება,
ბიოგრაფია ვერც ერთს აინონის.
სჯობს, დაადგინო კაცის მეტაფორა,
და პირველ რიგში შენი დაადგინო,
ნახო, ის ნიშანი რისი ნიშანია,
რომ ვერ გაექცევი.

ხეს ფოთოლი უშრიალებს მცირე ნიაგზეც,
ქარიშხალში ტოტებს ძალა უათკეცდებათ.
თავგადასავალით მარტო წირს იცვლის კაცი,
მეტაფორას კი უცვლელს ინახავს —
ბეჭედი კაცობისა, ზოგისთვის — დამლა,
რა ქნას, რა უყოს?

ყრმაო,
განსაკუთრებულად სწორი აზრი — ღმერთს მიენერება.
ასევე განსაკუთრებულად შეუძლებელი,
განსაკუთრებულად უბრალოც ასეა.
ეს იმისთვის, რომ ცოდნას კი არ უცადოს ადამიანმა,
არამედ გაიგნოს გზა თავის ალლოთი —
უსწავლელ ცოდნით.

ყრმაო,
ბენვის ხიდი იმას ჰქვია, რომ ფოკუსია
და ცხოვრება იმისგანაა, რომ ფოკუსია
და, რომ, ზოგჯერ, ყველანაირი ფოკუსი —
ყველანაირ ყველაფერს სჯობია,
— აუცილებლად!

ყრმაო,
ფისს რომ იზამ, ზოგჯერ შეგიძლია ხელები არ დაიბანო,
მაგრამ, ყაყას რომ იზამ, — აუცილებლად.
ყრმაო,
ქალი ყველა მასწავლებელია, თავის ბუნებით,
მაგრამ სიტკობს ერთისგან ისწავლი,
— არ დაუვიწყო,
ნუ დაცხრები მოქრთამულობით,
ფხანა ნუ მიგრულავს,
ქალი ყოველი თავის ნიჭით დაგეჭიდება.
ამოიბეჭდე, რომ არავის მისცე შენიშვნა,
ამოიბეჭდე, რომ არავის არ დაავალო,
ამოიგდე ბებრული ჩვევა.

ზოგი ეკალს ტკბილად ამოგაცლის,
რადგან ეკალშია,
ზოგი ძირმაგარას ტკბილად გამოგიწყავს,
თვითონაც ტკბილია,
მოუსმინე, ვინც ცხოვრებაში ინვალა დიდხანს,
— შეიძლება რამე იცოდეს.

ცოდნის ზნე ესაა: —
არ აბედნებს, ბავშვისგანაა თუ დიდისაგან,
ცოდნა ყველას ნაეძიძგნება,
იმის გარდა, ვინც ბუნებით ისე ძუნნია,
რომ ვერცკი კუკავს,
რადგან ყველანაირი გაღება მისთვის შეუძლებელია,
რის პატივადაც სჭირს შეკრულობა.

ყრმაო, ნახავ, შეესწრები,
ძუ და ხვადი ყნოსავენ ერთურთს,
სწანს, მოგეწონება მათი ინტიმი
და თუ იმჟამად შეყვარებულიც ხარ,
გაიფიქრებ, გამოვცდიო, მაგრამ არ შეცდე,
მოერიდე პირუტყვის გამეორებას,
სიმარტივე არ იშოვევა,
პირუტყვისთვის დისკომფორტი გაუგებარია.

ცოდვაა, ცხენს რომ პატრონს მოუკლავენ,
— სად უნდა წავიდეს, ოთხი მხარე არის.

ცოდვაა ენა, როა დამშეული,
დილაექტებმა რომ უნდა ანოვონ,
რომ უნდა იყუროს ოთხივე მხარეს.

ბესიკ ხარანაული

12

მკვდარი ცოცხალზე აქტიურია, რადგან სულია, პოეტი უფრო აქტიურია, ვიდრემდე სულია.

ხანდახან წერას გადადებს — მერე რაღა ქნას? მომავალი — წერაშია, წერის გადადებით მომავალს ატყვევებ. მკვდარი უფრო აქტიურია.

ყრმაო, ქვეყანაზე ნუ გაავდები, დედ-მამაზე, და-ძმებზე... ნახე, ყველაფერი თვალთმაქცობაა — ნაპოვნი ისე შემოგხედავს, თითქოს გელოდა. ცუდად შრომა და ცარიელ, საფლავის თხრასავით. ჩვენში ისეთი გადანიტება იცოდნენ,

ბეჭედში აძვრენდნენ, ყრმა რომ ვიყავ, მოვტაცე ჩემს ხალხს ეს საიდუმლო, ცოტა ადრე რომ ცეცხლი მოვპარე...

განა ვისაც ვლოცავ, ცხვირნინ მინდა? თავზე თმა ერთია,

მაგრამ მანძილი ლერებს შორის სულ არის. არაფერთან ყოფნა, შეუჯერებლად, დროში დროსთან, ძილ-ღვიძილთან, სააქაო-საიქიოსთან, არავისთან, არაფერთან, შეუჯერებლად...

13

პოეზია არაა ღია ბარათი, მეგობარი მეგობარს რომ ლექსით მისწერს. ხანჯალი რომ ჩაირტყა გულში,

ხარაკირი რომ გაიკეთო, ლექსი არ გამოვა — დასრულებულს ლექსი არ იწყებს.

ყრმაო, სულ ასოცი ლექსია დასაბამიდან და ერთიც არაა კაცის გამართული. მინახავს, თავს რომ იგიჟიანებენ, მაგრამ ლექსს ფიცით ვერ გამოწურავ, ქერი უნდა, კარგა დაფორებული, სვე უნდა, კარგ ჩრდილში ნახარი, მწვევიარე ძროხასავით შეფუთვა კარგა, და კრიალა გულით ხარშვა, განთუ ავითა, ალლოთი დუღება — უსწავლელ ცოდნით...

არამს უნდა დაუმალო, ხანგრძლივი პროცესია და ყლუპი ერთი. ალალს აჩვენო, — მიყვარს ეს ოხერი ლუდვი! — იტყვის ალაღად. ანუ: — საით მოგფიქრდა ასეთი ლექსი!

ამან არ შეგაკართოს, ყრმაო, ბარათამელს წერა არ აუკრძალავს, დაიკვებე, როცა მოგწყურდება. ხოლო სხვის ლექსზე მოსული წერწყვი

ამიტომაცაა რომ დავვედრე: — აცალეთ კაცს კვებნა! აცალეთ ლუქმა, გადაყლაპეთ, კვებნა ლექსის შემაქცევარია...

მახსოვს კაცი, სულ რომ ლექსი ეკერა პირზე, მახსოვს კაცი, რითმებით რომ ლაპარაკობდა,

მე მახსოვს, მაგრამ სხვებს აღარ ახსოვთ და ამაში მწარე აზრია, ყველასთვის საერთო.

არის რაღაც, რაც მცირეშია და დიდში არა, ყრმაო, გეტყვი დასასრულ — პოეტი, ზოგი ულაყია, ზოგი ჯაყვერი, ანუ ცუდად დაყვერილი ხვადი ცხენი, შეძლება რომ არა აქვს და სურვილი — გაუნელებელი. ყრმაო, მეჯავრება ასეთი წყევლა, რომ ჯაყვერს ლტოლვა აქვს და შეძლება არა, მიუშვებს მდევრი და ვერ ახარებს, ვერ დაიკვებნის: — სიძე მაშინ დამიწუნეთ, ლექსი თუ ვერ ვახარო-ო...

იყვნენ, ულექსოდ გამარჯვებასაც რომ არ იტყოდნენ, იყვნენ, ლექსით ცინკილაობდნენ, ტანჯავდნენ ენას, სიტყვას კარგი გამგონე უნდა — უთუოდ ჩიტის მიბაძულობით, სიტყვა სამყაროს შენათვალა, მგლის ყმულის მიბაძულობით... ყრმაო, ბევრია, ის, რაც თვალწინაა, საფარველდადებული კი ერთი არის. ღმერთი ერთია და ბევრია მასზე ჭორო, ადამიანიც ერთია, ყრმაო, აჰა, ჯოხი მოგიჭერი, წადი, ეძებე, ყრმაო, სუნი და სული ერთია ძალისთვის, შენთვისაც ასე, ადამიანმა მინაზე სუნი დააყენა, სული ეცლება მინას, ყრმაო, გახსენ ფანჯრები! ყრმაო, ნუ ეძებ, თორემ ვერ იპოვნი, შემთხვევას გზას ნუ დაუბორკავ, შემთხვევა — ღვთისაა, სიტყვა ყოველი კი ზმნისაგან არის.

დოღში, ბოლო გზა რომ გასწორდება, გამოაჩენენ ხოლმე შოლტებს ცხენის მხედრები და დაღვედრებენ ზმნით, რომ იქნება ფრთები შეესხას, რადგან სიტყვა სირცხვილთანაც ცილობაშია.

რადგან სიტყვა, სულ პირველად იყო — შენათვალი, ჯერ არ იყო კაცში შესული, გმირი და მხდალი იყვნენ თავიდან და მათ გასაყარზე, როგორც კლდის ნაპობში ამოზრდილი ხე, იშვა პოეტი — გმირი და მხდალი, დაწული კონა.

14

ასაკი კაცისთვის ისევე თავმოსანონებელია, თითქოს განვრთნილ ვეფხვს დაატარებდეს: — ნუ გეშინიათ, ხალხს არას გერჩით!

ასაკს ფეხებილა აკლია, თანაც ოთხი, ამიტომ, ფრთები მისცა ღმერთმა: სადაც ვერ მივა, მიფრინდება.

— ხრუკუნას ავიღებდი ამ შემწვარი კარტოფილიდან, ცოტა წამწვარსავით, მაგრამ იქნებ სხვებსაც ხრუკუნა უყვარს, ცოტა წამწვარსავით... მაგრამ, იქნებ... აი, ეს ნაკლებშემწვარს რომ ჰგავს... ესეც გემრიელია, იქნებ, ვინმეს სწორედაც ნაკლებშემწვარივითი უყვარს... იყოს, ვუყურებ ასე, თვალს გავიძღობ ტაფის ცქერით, სანამ სახურავს დახურავენ, დაველოლები.

მოდი, მოვეშვები ჩემს თავს, შინელივით მოვიშორებ, ჯოხი მაინც ხომ დავრჩები... აგე, ვინც უჯლონა, ხელებითა იშორებს ძალღებს.

ადამიანში თანმიმდევრული არაფერია. სისხლიც კი, ძარღვებში როა, თავის ქვებზე ხტის, რომ კალმახმა აღმა იცუროს.

ერთხელაც ისე ამძნერდება კაცი თავის თავზე, რომ ყველაზე სასტიკ ჯალათსაც გადააჭარბებს. — ბევრჯერ დამმართნია და შევეჩვიე.

ადამიანი განისწავლა მხეცებში, ადამიანმა ბუნებაში ყველაფერს წაართვა ნიჭი. დაკარგა თავისი და წერს ახლა, ისე, რომ თავს ვერა ხედავს. მე დავინახე და ზღვისხელად გული ამერია, ორად გავიპე დედამინასავით, ისე დავმცირდი, რომ ბალახის ნამშიც ჩავიხრჩობოდი, მაგრამ მოფრინდა წყალჩიტა და ამომადრო ნისკარტის ბორწკალით.

ყრმაო, შენი გზა ადამიანია, აჰა, მოგიჭრი ჯოხს, წადი და იამბე — ავინყდებო, თუ გაიგე, თუ დილით დაბანილი უკანანი საღამოხანს არ მემახსოვრა,

მასუკან მიტირე, რადგან კაცისთვის უკანანიც სამეტყველოა და ქვემეხის ხმამიბაძვით ფუხურა ჰქვია, დანარჩენი კი, მარტოდენ სემანტიკაა...

ყრმაო, მიტირე უზრდელ სიტყვებისთვის, მეცოდება, რომ ბნელში არიან, რომ ენის მთელი ენერგია ცუდ სიტყვებშია, რომ ჰიპერბოლა სახლობს კაცში და რეალიზდება ცუდი სიტყვებით, რომ გინებაშილა არის ალალი...

ჩახვევა უმოკლესი მანძილია ადამიანებისა, კოცნა უგრძელესი — როგორც ზოგი რამ, რასაც სიზუსტე არ მოეძებნება.

15

ყველაზე მტანჯველი ორი — ადამიანშია, როგორც ორგან დაყრილი საკენკი. დაე, ყველა ესწრაფვოს თავის მაქსიმუმს, დაე, სხვას ჩამორჩე, ყრმაო, მაგრამ შენს მაქსიმუმს უნდა ესწრაფოდე.

ადამიანი ვერ იხილავს თავის სიმცირეს, გაზრდილი კი მზეს მოუწრდილებს. სხვას იმნამსვე შეამჩნევს კაცი, თავის თავს კი მაშინვე კარგავს.

რატომ უმაღლავს ღმერთი კაცს თავის თავს? ცხოვრების სიბრძნე კალენდრის ფურცელზეც ეტევა, ღმერთის სიბრძნე კი ცაზეც არ ჩანს, რაც არ ჩანს, სიდიდით არის დაფარული. უდარდელი ამბობს, რაც მოაგონდება, დარდიანი ერთზეა დამდგარი. ხალხი ერთმანეთს ედარება, ბედნიერი კი უბედურს არჩევს. ყველას, ვინც კვდება და მიდის მწარედ: — მეგობრებო, ნუ ტოვებთ მწარეს!

უაზრობა ძალიან მძიმეა, კაცს ნიჭად ექცევა. გამოივლის ვიღაც და დაგდებულ მწარეს აიღებს.

ვისაც სიმართლე აინტერესებს, ნაწერს ნუ ენდობა. კაცი ზეპირად უფრო მართალია, ვიდრე ნაწერში. ნაწერში სიტყვა სიტყვასთანაა, ზეპირში კი კაცი — კაცის წინ.

სიცარიელე იმიტომაა ღვთისგან, რომ ადამიანი არ იყოს შებოჭილი. ამიტომ, ახალი ვინმე, პოეზიისთვის რომ მოდის გაჭედულ სივრცეში, ადგილს მის გარეთ და მის იქით ეძებს, რომ ცარიელში თავი დაიმკვიდროს:

სულ რომ წესიერებისკენ მოუწოდო თავს, დაიჩაგრები. მარტომ უნდა თავი გაიბევროს, — კაცო! — კი არ უთხრას თავს, — კაცნო! — მიმართოს.

ჭეშმარიტება — გზაა უბირისა.

16

რა კარგი იქნება რომ მოკვდე ხოლმე, ერთხელ კი არა, ათასჯერ ხოლმე, მოკვდე ხოლმე, ხოლმე, ხოლმე, დაგიტიროს ხალხმა ხოლმე, ტოლმა სწორმა, შვილებმა, ცოლმა, კვდებოდე ხოლმე უსასრულოდ, დილით, ღამე, ვახშმად, სადილად, უჭირველად, უხმაურად, არანამდვილად,

კვდებოდე ხოლმე, რამდენჯერაც მოგინდება, იმდენჯერ ხოლმე, იმდენჯერ ხოლმე
სადაც გინდა იმარხებოდე, რამდენიც ასო-იოგი გაქვს, იმდენ ადგილას, კარგი იქნებოდა, რომ სიკვდილი იყოს ხოლმე — არანამდვილად.

საყოველთაო თამაში გვინდა, რომ იქიდან გამოიჩინოს პიროვნებები. — გვინდა დიდი! — რომ გაიძახიან, თამაში გვინდა, რომ წამოდგეს დიდი.

სადაც ქალაქში შეხვალ, პირველად იკითხე: — აქ მოიპოვება სინამდვილე სიცილით?

თავისუფლად გავქაჩავდი მზრუნველობამოკლებული ბავშვის როლს, მაგრამ ახლა ამის დრო არ არის. ახლა ტყავი გადაჭიმული მაქვს მზრუნველობამოკლებულ მოხუცის როლზე.

ყრმაო, ნუ ეძებ თორემ ვერ ნააწყდები. ნაწყდობა — შემთხვევის სახელთაგანია, შემთხვევა — ღმერთის.

17

უვარგისი ძალიან გამძლეა, ჩვარი რომ გადააგდო გარეთ, ქვეყანას მოივლის, შენც კი შეგეყრება, აბრეშუმი კი ტოტს შერჩება, ზედ სახლის კართან.

უვარგისი ძალიან გამძლეა, სისულელით ნათქვამი თაობებს მოივლის, ჭკვიანური კი პატრონს ვერ გაცდებდა.

უვარგისი ძალიან გამძლეა. მიმოქცევაშია, რომ არ დაიკარგოს, რომ ადამიანებს შეეძლოთ, რაიმე აჩუქონ.

ყრმაო, ხასიათი მაქვს დაკარგული ყელის მძივებით, უნდა ვიპოვო, ყრმაო, უნდა ავიკინძო, რომ დანის ქვეშ აჭყვიტინებული ღორივით არ მომისწროს სიკვდილმა.

უსაქმურისთვის რა ხშირია შობა და ნათლისღება!

არის სამწუხარო სინამდვილეებიც: ქალი, თუ არ გეხვეწება, არ გარგებს, ყრმაო. სჩანს, ყველა იდეა მეტია საგანზე, სჩანს, ქალის იდეა მეტია ქალზე და რაკი ნაგავსაც ჰყავს მჩრეჩლეები, ნაგვის იდეაც მეტია ნაგავზე.

ყრმაო, გეტყვი დასასრულის დასასრულისთვის: პოეზია ჩემთვის გარიდებია, ზეპირ ყოფამიც და საბუნელოშიც.

წარმოიდგინე, ქალი რომ მარტო იდეა იყოს და ერთი ნაჭერი არ ეკრას ხორცისა, წარმოიდგინე, უხორცო სტრიქონი, წარმოიდგინე, რა სულელი ვიქნები, რომ აქ დავასრულო, წარმოიდგინე, რომ არ ვიყო თვალთმაქცი.

ერთი სახლი ვიცი, ფანჯრების წინ თუ ფრთხილად დადგები, უთუოდ რამეს გაიგონებ: ოთხი წლის გოგო ბებიამისს ეუბნება: — საქორწინო კაბა მიყიდე, ოღონდ, ახლა, რომ გავთხოვდები, კი არა!.. ეს დიალოგი კულტურების გზაგასაყარზეა, ბავშვს სულ უნდა, რომ იყოს თეატრი. — თამაშია, ბებო, თამაში... — ეუბნება ჩემს უზრდელ სიტყვებზე და გრძნობს უპირატესობას და, თანაგრძნობასაც, ბებო რომ ძველშია. ოთხი წლის გოგო ასეთია: ბრჭყვიალებს. სადაც გინდა იყოს, — ბრჭყვიალებს.

— დიდი ამბავი! ადამიანი უნდა ბრჭყვიალებდეს! — გინდ მცირე იყოს, გინდა დიდი. დედაჩემიც სულ ბრჭყვიალებდა, მუქითაც ბრჭყვიალა იყო და ღიათიც — ბრჭყვიალა.

მე კი, ერთი სახლი ვიცი ისევ, სანამ ფანჯრებს სალამოს ფარდებით შემოსენ, ვნახულობ ხოლმე: ცეკვავს ხოლმე გოგო მაკნატუნას ჰანგზე, მუსიკა ჩაესმის, ორკესტრს ხედავს, დირიჟორი ჯოხს იქნევს, ვიოლინოები...

ნეტა იმ პატარა გოგოში მაარსა, ღმერთო, შენ, კურთხეული ხარ! როგორ ამოვეცალო თავს და იმ გოგოში როგორ დავარსდე, ღმერთო, ნეტა მქნა სამყაროში, ნეტა სამყარო ამ პატარა გოგოდ აქცია. მაშინ ვენდობოდი, რომ თამაშია.

არამხატვრული სივრცე, ღმერთო, რა მოსაწყენია

არ ვიცი, რატომ, მაგრამ მომინდა, რომ ვიყო ცოცხალი, ერთ წამში მოხდა ეს ამბავი, გასაქცევი არ მქონდა, ღამე იყო, გარეთ ვერ ვივლიდი, დავინყე ჩემს თავში ტრიალი, ამყვა თეატრი, შევიქმენი პირობითობა და აღმოვაჩინე: არამხატვრული სივრცე, ღმერთო, რა მოსაწყენია!

ბავშვი თუ ჩხაპნის — წერაა, ადამიანი თუ წერს — ჩხაპნა.

მიხვალ და, თეთრია თმა, მიხვალ და — შავი, ისეთია, როგორიცა ხარ...

ყველა გიჟი სამყაროს გადარჩენას ფიქრობს, ყველა სულელი ამასვე იქმნ დედამიწისთვის. ორივე მოდგმა ღმერთს ეცილება. მე კი მანუხებს ეკალივით, — როგორ ვიყო ჭორი, რომ დაგაინტერესოთ?

არამხატვრული სივრცე, ღმერთო, რა მოსაწყენია!

შემოადგეთ მამალი მაინც, ნუხელ ფარშევანგები დაფრენილან ამ ჩვენს მინდორში, მეველე მოვარდა დილაადრიან, წამო, შევიპყრათ, სახორცედ კი არა, სანახაობისთვის, გავამრავლებ, გავაჩუქებ, მთავარს გავუგზავნი — გულს მოვუგებ, ეგებ მომცეს ცის ნატეხივით თვალემა ქალი, აქ, ამ-ჩვენში გავანათებინებ. ხომ ხედავთ, ბნელა, — აქეთ მოანათეთ! — იძახის ყველა, გლოვობენ უჩინში.

წამო, ვნახოთ ცოცხალი ფარშევანგი, აქამდის მხოლოდ ნახატში მინახავს...

წამო, ვიხილოთ, ციდან ჩამოიფრქვა მთელი გუნდი ფარშევანგებისა, ჩვენ რომ ჩვენს სივრცეში ვერ ვმშვენებთ, წამო, ვიხილოთ, როგორი ამრეზით დაიარება მამალი დედლებში, თავის მხატვრულ სივრცეში.

არამხატვრული სივრცე, ღმერთო, როგორ არის მოსაბეზრებელი.

მაგრამ ყველაზე არამხატვრული სივრცე სწამს იქმნება, როცა დაჭინებით თავს იტყუებენ. ამბავ უფრო არამხატვრულ სივრცეს კი ადამიანი თავის თავს უდგენს, როცა ეკრძაღვის თვალთ უხილავ ჭეშმარიტებას, რომელიც რომ, აქიდან ვგრძნობ, ცარიელი სივრცე იქნება.

არამხატვრული სივრცე, ღმერთო, რა მოსაწყენია, თავდაპირველი დედამიწასავით, სადაც ღმერთმა ადამიანი დაასახლა მხატვრულობისთვის,

სადაც წერა საქმედ არ ითვლება და მხოლოდ ევფემისტური სახეა ჩხაპნისა, იმ კაცის პატივად, ვისაც აქამდის ფანქარი არ ჭერია ხელში და პირველ აიღო.

კაცს ქალი შია, და, ეგაა მთელი ამბავი.

არ უწყის ხალხმა, რომ სხვისი განსჯა უწმანურობაა.

ვინც ისე სწორად დგას, რომ ხელს ვერ გაიშვერს, ზნეობას ქადაგებს.

არამხატვრული ადამიანი, ღმერთო, მგონი, დასაძრახია.

ბავშვობაში ვმჯდარვარ ისეთ სივრცეში, სადაც მხოლოდ — გაუმარჯოს! — იყო:

არამხატვრული სივრცე, ღმერთო, რა საძაგელია!

მეტაფორას არ უყვარს განელვა, განა გარმონია...

კაცს, რომ ღმერთი წამოაცდენინებს, თავისას ნულა ეცდება...

ღმერთო, შენ, კურთხეული ხარ, ნუ მამყოფებ ერთი წამით არამხატვრულში, არამხატვრული სივრცე ყინვაზე ცივია.

თუმც არამხატვრული იყო პირუტყვი და მხატვრულობით დაამარცხა ადამიანმა, პირუტყვისაც ბევრი დაიტოვა, რომ მხატვრული იყოს წარსულშიც...

არამხატვრული სივრცე, ღმერთო, რა მოსაწყენია.

კატო
ჯავახიშვილი

მანსტრინსტი. ტბა. აღამიანები.

დილაა — უსუნო, უფერო. ველოსიპედების ქარავანს მივყვები ფოთლების შრატუნით. მივყვები: მე მეტი ქარვა მაქვს თვალეში. და გულშიც. მინაში მატლებად დანინკლულ სამყაროს ვინახავ, — შავ-შავად. სკამზე დარჩენილი წიგნიდან

რომ ვერ წამიკითხოს ვერავინ. ვერც ამ თაბაშირის მტევანმა, სიჩუმეს რომ მოჰყავს სახლიდან. ამ ბაღის გადაშლილ ტერასებს უხდება ეს ხელი — განვიმდა! და ჩრდილი, ტბაში რომ ჩამძვრალა, ლაბადას ბოლომდე შეიკრავს. ახლა რომ დაინყოს ხანძარი,

ხმა თავის ნაპირებს ჩაშლიდა. ბავშვები ტირიან წყვეტილად წვიმისას, ქარისას, ბაღისას. სად არის ის ბოლო წერტილი, თავს გარეთ რომ უნდა დამესვა?! იხვები — ტბის დიდი გემები — გადახრილ იალქნებს ძირავენ. და უკვე მუჭშიც კი ვიგრძობ

პატარა ქვეყნების სიმრავლეს. გულაღმა წვებიან თევზები და ქვირითს ნაპირს უმაღლავენ. წვიმას უსასრულოდ გავძლებდი, მაგრამ აქ მზეები მფარავენ. იმათგან, ვინც უკვე გაშალა ტბის პირას მომწვანო ხალიჩა. ტანი მაქვს ისეთი ნაშალი,

ბალახის ღეროც კი არ მიჩანს. ობობას ქსელივით ანათებს კლაკნილი სარბენი ბილიკი. სადმე რომ... პატარა ბარათი ან ფიქრში. ან ტბაში. ან იქით. ან ჯოხზე რომ ბარბაცებს მოხუცი და გზას რომ ჩრდილივით ამუქებს. თუ მის გათენებას დავუცდი,

თვალეში სად გამოაშუქებს?! კაფებს კეტავენ. ექვსია. მიდიან ჩქარ-ჩქარი ნაბიჯით. წყალი დაიძრა და ისეა, თითქოს უნდა გვერდით მომიფედეს. და ისევე ფოთლების შრატუნით, კარამელს რომ ჩაკვნიტ — ისეთი. ლოდინის ყანად რომ გაშენე,

ცხოვრებად რად გადამექცი? დალამდა. სიბნელე კარგია, მალე აქ გამოვლენ ლანდები, რომლებიც ყველა ქარს არგებენ გზების გასაყარს და, — აქ ვრჩები. მკვდარი ლიფსიტების ჩირებთ! ცეკვებში, ბიძგებში, ბოთლებში. ერთი ნაბიჯიც და ვჩერდები.

ლამეში, რომელიც არ ესმით. დილაში, რომელიც არ ვიცი. ენაში, რომელშიც არ ვჩანვარ. იმ ტბაში, რომელზეც დავეცი. დილაა. ქალაქი გაშალეს. მინაში მატლებით დანინკლულ სხვა ქალაქს ვინახავ, — შავ-შავად. სკამზე გადაშლილი წიგნიდან

ადგილებს ტალახით ვაშავებ, მუცელს ამოვლრუნე შიგნიდან, სხვისი ცხოვრების ქარავანს

მივყვები:

მე მეტი ქარვა მაქვს თვალეში. და გულშიც. მინაში.

მკვდარი ლიფსიტების მძივები კისერზე ხის ჭერზე სანოლში.

მკვდარი სამშობლოდან ამბები ზღვის ფსკერზე საზღვართან ქალებში.

სად დავდგე, გზად რომ არ მომიხედეს, რომელი ხმელეთის ღამეში?!

ზაფხულში დაბადებული

ცალ ხელზეც კი ჩამოითვლიდა. სუსტ მუჭშიც კი მოიმწყვდევა, ისე შეცოტავებულიყვნენ. ხარბად გადიოდა დრო მზის ამოსვლისას, ხარბად მოდიოდა კაცის მის აუკრძალავ ცხოვრებაში. ახლა დაუძღვრებულს ვინ მიხედავდა, ვინ გადაუსვამდა ხელს ამობერილ ძარღვებზე, ვინ აიღებდა მის მოსავალს, უკვე წლებია გამხმარ კენწეროებს რომ შერჩენოდა. ახლა მანქანის უკანა სავარძელზე გადანოლილი მისი მომწვარული ტანი მინდვრის ყვავილების ფასად იყიდებოდა.

ქარებმა წაიყვანონ ყველა, ვინც დაბერდა. და ქარებმა წაიყვანონ ყველა, ვინც ვერ დაბერდა. ამოავსონ აღამიანთა უძღვრება და სიცოცხლისგან შელურჯებულ ახალგაზრდობაში რომ გამოუცდელი დგას,

თმა მინდვრებზე გასჩერვია და მოშიებული პირი სამხრეთის გემების გაკვალული ჰორიზონტისკენ უქვია. გამოცდილი მეიალქნეების ლოგინისკენ, კაიუტებში აზანზარებული ღამეებისკენ, ნესტისა და შმორის სუნისკენ, დედოფლობისა და რუშიანი საცვლების სანაცვლოდ, მრავალი წლით დაგვიანებული მრავალი კაცი რომ დაუპურებია და მუცელში ასი ათასი თესლიდან გაღვივებულ მინა მოუგროვებია, რომ ყველა ქალაქის მოსაწყენი მყუდროება დაერღვია, ყველა სახლში შეეღწია, ყველა ფანჯრის რაფაზე შემოდგმულ ქოთანში ჩაეყარა მუჭით მინა, საიდანაც უკანონო მინდვრის ყვავილები უნდა გაშლილიყო, რომლებიც კანონიერ სიძულვილზე გამომარჯვებდნენ და მოაჯირბე თავით ქვევით გადანვებოდნენ. რომელი მხრიდან უნდა დამდგარიყო, რომ დაენახათ? რომელი სიტყვა გამოეტანა მათთვის?! რომელი კაბის ბოლო დაეტოვებინა სახლის კართან? რომელი შვილი გაეჩინა?

ამბავი კი სიყვარულისა იყო. დამუნული ტუჩებიდან აუტანელი სისინის და დამარცხების. კარის მოკეჭვის და მრავალჯერადი კაბების დაგრძელების. ამბავი კი იმაზე იყო, როგორ მიაბიჯებდა ჭიანჭველების სასახლეებისკენ ფეხშიშველი და ათასჯერ მიტოვებული მარადიული ზაფხულის ბავშვი, რომელიც სამყაროს სიყვარულს უყვიროდა ყველაზე მარტოსული და ფერადი სიმღერით და ჭიანჭველებისგან დაკბენილი ტანიდან მსხვილი ღეროები ეზრდებოდა. ისეთი ძლიერები, მხოლოდ ახალგაზრდობას რომ უძლებს. ისეთი სუსტები, მხოლოდ ახალგაზრდობა რომ ამარცხებს.

ამბავი კი სიცოცხლისა იყო. ფრჩხილებით ამოკორტნილი ორმოების, გაცრეცილი ხელების და პერანგების, კირით ამოვსებული გზების და საფლავების, ყველა ქალაქის ყველა სახლის კართან მუჭით მიყრილი მინის და ზაფხულში დაბადებულის, დედამინის ყველა კაცის შვილს რომ იტევდა, ყველა უკანონობას რომ ამართლებდა, ყველა სიძულვილს რომ უძლებდა. და ვის დასცლია, მას რომ დასცლოდა? ქარებმა წაიყვანეს ყველა, ვინც დაბერდა. და ქარებმა წაიყვანეს ყველა, ვინც ვერ დაბერდა. ახლა დაუძღვრებულს ვინ მიხედავდა, გამხმარ კენწეროებზე შემორჩენილ მის მოსავალს ვინ აიღებდა. ახლა სად იყო, სიცოცხლისგან შელურჯებულ ახალგაზრდობაში მდგომი,

ის გამოუცდელი, რომ მანქანის უკანა სავარძელზე გადანოლილ მის მომწვარული ტანს შეშველებოდა, გამოცდილი მეიალქნეების ლოგინისკენ გაეცილებინა, კაიუტებში კედლები აზანზარებულიყო, რუშიანი საცვლების დედოფლობა დაეჯერებინა და მარადიულ სიცოცხლეში მყოფს ზაფხულში დაბადებულის საფლავზე მისატან მინდვრის ყვავილებზე ეფიქრა.

ვის გაუთენდა ჩემი სიტყვა გადასარჩენად?

სად არის მეტი ბოროტება, სადაც გზია თუ სადაც თოვლი არასდროს მოვა?

რომელი მხრისკენ დავიჭირო ეს ბასრი დანა, მთელი ქვეყანა რომ დაობლდეს ჩემი გაქცევით?

რა ფერადია წრეზე ეს გული და რა შავი აკრავს სიზმარი.

ჭერში ავაგდე ღამე, რომელიც არა ჰგავს მინას.

ვის გაუთენდა ჩემი სიტყვა გადასარჩენად, ვინ დამიჯერებს ღმერთს, რომელიც ვერ არც ვვარვცმულვარ?

შემამინე — ვისია შვილი, რომ მოკვდება ამ ღამით გარეთ? მიახატავენ განწირულ ხარხარს ამ ფერადი ცარცით — ვის შვილს? მე გამოვივლი, ყურსასმენებში მოვუსმენ მოცარტს და მალერს და ხალხის მასას შეუცდომლად გადავალაჯებ. — ვის შვილს?

დამანახე, ამ ქუჩებში ასაფლავებ რამდენ მუხუდოს მარცვალს, გადაარჩევ ქერს და ხორბალს ზამთრისთვის და ამომშობე ვის შვილს?! რომელი გზაა, რომ ვერ განვლე, რომელ ფიქრში ჩამოვდივარ ის საცხე ვარცლი? რომელი დღეა, რომ ვერც დარჩი, ნახვედი ვერც და თითქოს იშრობ

ტანზე იმ შიშს, რომ ვერ გათენდა ვილაციისთვის ეს ღამე და ჭრელი? ზღაპარი მოიგონე, ზღაპრისთვის ბოლო კეთილი და მშრალი და წყალს, რომელიც არ დაიძრა, და წყალს, რომელზეც გადავედი, ფსკერს ფრჩხილით აჭრი, შემამინე — ვისია შვილია ამ ღამით რომ მოკვდება, ჩუმად ასაფლავებ ვის შვილს?!

როცა ხანძრები ტირიან ღამით, უნდა იფხიზლო, სადმე უნდა განდევნო ქარი,

რომელიც მოკვდა,
რომელსაც ფრთა
კარავში დარჩა

და ყოველ დილით
დანვე გამხმარ საწოლზე
შიშით,

რომ მოხუჭვა არ გელირსება
— თვალის.

დიდი ხანია გაიღვიძა ფიქრის კოცონმა
და ქალაქს ზევით
როგორც ბურთი
სავსეა მთვარე.

პომადა არის ბოროტება,
თუ მის საყიდლად
ფული რომ არ გაქვს?

მაღალ სართულზე შემოდგა ქალი
და ქალის ნაცვლად
ახლა გრძელი ჯოხი მიყურებს,

ვერ ყვება ამბავს, შენ რომ დანერე.

მომიყვი, ვისია შვილია, რომ ცოცხლდება ამ ღამით გარეთ?
მიახატავენ მშრალ ცრემლს ფერადი ცარციტ — ვის შვილს?
თუ გამოვივლი, მე ქუჩაში დაფუკრავ ბავშვობისას ნასწავლ გამებს
თუ გამოვივლი, ხალხის მასას ზურგმობრილი გადაალაჯებ. — ვის შვილს?

დამანახე, ამ ქუჩებში რამდენია, რომ ჩანს და არ გგავს,
ვისი პომადა გაფერმკრთალდა, ვის სარკეში რამდენჯერ გადახუნდა შიში,
ამ ბოთლებში ქარი მღერის და ამ მსხვრევადი ქალაქის ნაგავს

რომელ ღრმა ჭაში აპირქვავებ. სიძულვილის ოთხკუთხა გიშერს
მოუყვი, ვისი შვილია რომ სველდება ამ ღამით გარეთ?
მიახატავენ მშრალ ცრემლს ფერადი ცარციტ — ვის შვილს?
დამამშვიდე, რამდენია ხეზე ჩიტი და რამდენი მინისქვეშ გვამი,
შემამინე — რამდენია შვილი, ამ ღამით რომ მოკვდება, მოიპარავ ვის შვილს?!

რაც მოვიგონეთ.
ხანძრებიდან რაც ვერ გადარჩა,
ის ყოფილა და

ყველაფერი, რაც კი გაცხადდა — ტყუილს იგონებს.

ტყუილი რაა?
ტუჩებს იქით გაშვება ამბის.
ვინ დამიჯერებს ღმერთს,

რომელიც ჯერ არც ჯვარცმულვარ?

სად არის მეტი სისასტიკე, როცა გშია თუ როცა საზღვარს თოვლი დაფარავს?!

ფხსს თუ გაღაღგაა

როცა სოციალურ თემატიკაზე ვწერ,

ვერძნობ, როგორ იზრდება ძარღვებში სისხლი
და სამშობლოს ნაგლეჯი ჰიმნის აკომპონიმენტით მახსენებს,
რომ ცოცხალი ვარ.

წითელი ბურთულების მოედნისკენ
თავპირისმეტყველებით ჩავრბივარ. ზედმეტად ცხადი ცხოვრებიდან
ფეხი მიცდება.

იზრდება ცხადი ხეები,
ცხადი ქუჩა იფერებს ზამთარს, რომ ვერ მოვიდა

და ვფიქრობ: „რა ცხადია ეს ყველაფერი, რაც მოვიგონეთ“,
რაც უბრალოდ გამოგვივიდა:
შიმშილის ქორო.
ბავშვი ჯართით.
ქვეყნის სიმრგვალი.
ირგვლივ კი ხალხი, წარსულს რომ ყვირის და არ იჯერებს.

როცა ქვეცნობიერს მივყვები —

ვიცი, რომ ვკვდები,
ამ თამაშებში ცოტაა ღმერთი,
თვალეებს რომ მწვავდა და მანძილებს უხმოდ ფარავდა.

არცერთი ნუთით არ დაიჯერო,

რომ ხუმრობაა ჩემი სიზმრის გაყოლებაზე
ცივი თითებით მიხატული გრძელი ზამთარი.

ქალაღდის გუნდა რომ გადაყლაპო, უნდა გჯეროდეს:
რაც ვერ დაგაკლეს,
უკვე დაგაკლდა.

რომ უძრობამ შექმნა ასე მთელი სამყარო.
ფეხს თუ გადადგამ,
უკან დარჩე ერთი სიკვდილით

და ეს სიცოცხლე — ბუნდოვანი და მშვენიერი —
თუ მოგიხელთებს, რას იპოვი,
ღამისპირულს ვინ გიმღერებს, რომ გაიღვიძებ?

**კობა ცხაკაია
ჟესტების ენით
მოთხრობილი ლებენდა
„ერთ ქვეყანაზე“**

ქალაქის მოღონებანი სახელმწიფოს მის-
ადგომებთან უზარმაზარ აბრაზე ეწერა
— „თავისუფალ ქვეყანას დიდება!“ ჰოდა,
ამ დიდებულ ქვეყანაში საიდანღაც შემოდ-
ვრნენ და გამრავლდნენ მღრღნელები.
გაიმართა გაუთავებელი საჯარო დის-
კუსიები. რას არ ეცადნენ ხელისუფალნი,
საზოგადოებრივ-სახელმწიფო ორგანიზა-
ციები, მაგრამ გაუთავებელი ლაპარაკით
ვირთხები ვერაფრით მოსპეს. დრო გადიო-
და და სახელმწიფო ემსგავსებოდა გადა-
ხრულ საკუჭნაოს. მღრღნელები ყვე-
ლაფერს იტაცებდნენ და სანსლავდნენ —
მოსავალს, მადნეულს, ნედლეულს, სახ-
აზინე ფულს. მერე დაეწინაფნენ ისტორიულ
ძეგლებს, ჯანმრთელობას, განათლებას,
ხელოვნებას, გონიერებას, მოქალაქეების
წერვებს, ოცნებებს, იმედებს, სიხარულს,
რწმენას. ბოლოს კი ქვეყნის ნამუსსაც გაჰ-
კრეს ბასარი კბილი...

ცოტა ხანში მრავალფეროვანი ადგი-
ლობრივი ფლორა და ფაუნა თითქმის
ალარ არსებობდა. მყინვარებმაც იწყეს
დნობა. უწყლოდ დარჩენილი მდინარეები
საოცარი სისწრაფით შრებოდნენ. სოფლის
მეურნეობა სულს ღაფავდა. წარმოება
ჯერ შენედა და მერე სულ გაჩერდა. ამას
მოჰყვა მოსახლეობის კატასტროფული
კლება. გახდებოდა თუ არა მოქალაქე 18-
19-20-21 წლის, ატესტატით ან დიპლომით
ხელში მიმოიხედავდა, ქვეყნის უიმედო
ანმყოფი გულდანყვეტილი მწარედ ჩაი-
ცინებდა. მერე ნებისმიერი მიმართულებით
გადადგამდა რამდენიმე დამოუკიდებელ
ნაბიჯს და უკვალოდ ქრებოდა. ახლობლე-
ბი ეძებდნენ, მიჰყვებოდნენ მის ნაკვალევს,
მაგრამ ის ყოველთვის ქვეყნის საზღვ-
რებთან წყდებოდა. სახელოვანი ისტორი-
ითა და მდიდარი კულტურით ცნობილი
ციცქნა, მაგრამ უძველესი სახელმწიფო
უკაცრიელდებოდა...

უზარმაზარ აბრაზე ასო „თ“ მღრღნე-
ლს გამოეხრა და დაეტოვებინა „...ავისუ-
ფალ ქვეყანას დიდება!“ ეს ბოლო წვეთი
ალმონდა. აივსო ხალხის მოთმინების ფი-
ალა და გამწარებულმა მოქალაქეებმა შე-
ქმნეს „მღრღნელებთან ბრძოლის“ ფონდი.

მოაგროვებს უზარმაზარი თანხა და მსოფ-
ლიოში ცნობილი წვეტიან-ულვაშა სპე-
ციალისტი მოიწვიეს...

წვეტიან-ულვაშას ჰქონდა შემუშავებუ-
ლი ვირთხების განადგურების უნიკალური
მეთოდი. სპეციალური რადიოტალღების
დახმარებით საშინელ მადას უღვიძებდა
მღრღნელებს. შემდეგ კი არომბატული
სანამლაგის წყალობით, რომელსაც
საკვებში ურევდა, უმოწყალოდ ანად-
გურებდა მათ.

მან შეასრულა დაკისრებული მისია,
მაგრამ შეპირებული ჰონორარი ვერ მი-
იღო. გაირკვა, რომ ქვეყნის მოქალაქეთა
ნახევარი „გამომღრღნელებულა“, ფულიც
და დაყრილი სანამლაგის თვითონ შეუჭა-
მია და საიქიოში მარილზეც ვირთხებთან
ერთად წასულა. მაშინ სპეციალისტმა
გასამრჯელო დარჩენილ პატიოსან და
ჯანმრთელ მოქალაქეებს მოსთხოვა. მათ
მთელი ფული „ბრძოლის“ ფონდში ჩაე-
რიცხათ და ახლა რაღა უნდა მიეცათ
წვეტიან-ულვაშასთვის?.. შეურაცხყო-
ფილმა სპეციალისტმა გადაწყვიტა, მათ
შვილებს დაპატრონებოდა, გაეყვანა ისი-
ნი ქვეყნის გარეთ, მონების ბაზარზე გაეყ-
ვიდა და გასამრჯელოც ამ გზით ამოეღა.
მაგრამ უკვე კარგა ხანია, ამ ქალაქისტო-
ლა ქვეყანაში ბავშვების მაგივრად მხ-
ოლოდ მღრღნელები იბადებოდნენ და
მრავლდებოდნენ. რა უნდა ექნა? აქაც
გაუცრუვდა იმედი. „სიკეთე ჰქენი, ქვაზე
დადე და გაიქეცი, სანამ ვინმემ არ გციე-
მაო!“ — მწარედ ჩაილაპარაკა, ხელი
ჩაიქნია, ჩახტა თავის ულტრათანამედ-
როვე ფურგონში, ნამსხვრევებად აქცია
ქვეყნის შესასვლელში განლაგებული აბრა
და დატოვა ეს გადახრული სახელმწიფო.

...დარჩა ქვეყანა კეთილსინდისიერი
მოქალაქეების აპარა... სწორედ ამის მერე
გამოჩნდნენ ადრე გამქრალი ახალგაზრდე-
ბი და საქმეს შეუდგნენ. დიდი აბრაც ალა-
დგინეს და ზედ დაანერეს — „ამ ქვეყანაში
მხოლოდ პატიოსნება ლაპარაკობს უსი-
ტყვოდ“. წვეტიან-ულვაშამ ჭკუა ისწავლა
და ჰონორარს ყოველთვის სამუშაოს შეს-
რულებამდე იღებდა...

